

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta

StV@eduskunta.fi

Päiväys/Datum

11.05.2021

Dnro/Dnr

TRAFICOM/219973/03.03.00/2021

Viite/Referens

HE 73/2021 vp.

Liikenne- ja viestintäviraston lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp)

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Liikenne- ja viestintävirastolta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021 vp). Tarkoituksena on, että voimassaolevien tartuntatautilain väliaikaisten pykälien soveltamista jatkettaisiin sellaisinaan 31.12.2021 saakka. Lisäksi tartuntatautilain 58 d §:n muutoksella tarkennetaan lähikontaktin määritelmää.

Liikenne- ja viestintävirasto toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Covid-19 -tartuntatautiepidemian käynnistymisestä alkaen Liikenne- ja viestintävirasto ja liikenteen toimijat ovat käyneet aktiivista vuoropuhelua tarvittavien toimenpiteiden tunnistamiseksi, tilannekuvan ylläpitämiseksi, tiedon jakamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi. Tavoite on ollut koko ajan yhteinen - matkustajia ja henkilöstöä on pyritty suojaamaan mahdollisimman hyvin, luottamus liikennejärjestelmään on haluttu säilyttää ja palvelujen jatkuvuus on haluttu turvata. Lailla 147/2021 voimaansaatetut väliaikaiset tartuntatautilain muutokset on otettu liikennesektorilla haltuun samalla asenteella.

Liikenne- ja viestintävirastolle uusien 58 c ja 58 e §:ään liittyvien valvontatehtävien haltuunottoa on tukenut erinomainen yhteistyö valvontaviranomaisten kesken. Valvonnan kehittämisen rinnalla virasto on kehittänyt asiakasneuvontaansa ja palvelukanaviaan. Virasto varautuu huolehtimaan näistä tehtävistä niin kauan kuin covid-19-tautitilanne sitä edellyttää. Virasto haluaa kiinnittää huomion kuitenkin siihen, että yhteiskunnan asettamista muista rajoituksista johtuen matkustajamäärät asemilla, terminaaleissa ja vastaavissa tiloissa kuten myös liikennevälineissä ovat olleet toistaiseksi pääosin tavanomaiseen tilanteeseen verrattuna alhaisempia. Muiden rajoitusten lieventyessä tai poistuessa on odotettavissa, että matkustajamäärät jälleen nousevat ja esimerkiksi väljyyden ylläpitäminen on haasteellisempaa. Myös maahantulorajoitusten lieventäminen vaikuttaa ulkomaanliikenteen tilanteeseen.

Virasto on nyt voimassa olevan 58 f §:n nojalla saanut tarkasteltavakseen viisi sairaanhoitopiirin ilmoitusta, joiden johdosta se on harkinnut tarvetta matkustajamäärän rajoittamiseen liikennevälineissä sairaanhoitopiirin alueella. Ilmoitukset on saatu Päijät-Hämeen, Pirkanmaan, Varsinais-Suomen, Helsingin ja Uudenmaan sekä Etelä-Karjalan sairaanhoitopiireistä. Matkustajamäärän rajoittamisen tarpeen arviointi on käynnistettävä, kun sairaanhoitopiirin alueella ilmaantuvuus on vähintään 25 / 100 000 asukasta kohden 14 viimeisimmän päivän

aikana, alueen tautiryppäitä ei pystytäkään luotettavasti jäljittämään ja ne aiheuttavat asiantuntija-arvion mukaan merkittävän riskin uusien tartuntojen leviämiseen. Ilmaantuvuusluvut ovat olleet koko maassa korkealla ja useimmissa sairaanhoitopiireissä ylittäneet laissa asetetun rajan. Tautiryypäisiin, niiden jäljitettävyyteen ja niistä aiheutuvan leviämiskisriskin arviointi on perustunut sairaanhoitopiireistä saatuihin tietoihin. Virasto on päättänyt rajoittamaan matkustajamääriä Varsinais-Suomessa (tie- ja raideliikenteessä) sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirissä (tie- ja raideliikenteessä sekä kotimaan meriliikenteessä).

Matkustajamäärän rajoittamistarvetta arvioitaessa on otettava huomioon käytössä olevat keinot mutta myös todelliset matkustajamäärät: monin paikoin matkustajamäärät ovat kuluneen vuoden aikana olleet tavanomaiseen verrattuna alhaisia muun muassa etätöiden ja etäopiskelun seurauksena ja sen vuoksi, että matkustajat ovat turvautuneet joukkoliikenteen sijasta muihin ratkaisuihin. Kuten aiemmin on todettu, matkustajamäärien voi odottaa jälleen nousevan yhteiskunnan muiden rajoitusten lieventyessä tai purkautuessa. Viraston päätöksellä voidaan rajoittaa matkustajamääriä enintään puoleen liikennevälineessä sallitusta suurimmasta matkustajamäärästä. Monissa liikennevälineissä suurimman sallitun matkustajamäärän puolittaminen ei turvaa lähikontaktien välttämistä siten kuin lähikontakti laissa määritellään. Esimerkiksi metrossa voivat kaikki istumapaikat olla varattuja, eikä matkustajamäärä silloinkaan ole vielä puolessa.

Yhteistyö tärkeää myös jatkossa

Virasto pitää todennäköisenä, että 58 f §:n soveltamisessa tullaan jatkossakin tarvitsemaan viranomaisten yhteisiä linjauksia sovellettaessa erityisesti säännöksiä, jotka toistuvat eri pykälissä, jos väliaikaisten pykälien voimassaoloa jatketaan luonnoksessa ehdotetun mukaisesti. Virasto on joutunut päätöksiä tehdessään arvioimaan erityisesti lakisääteisiä palveluja ja niiden turvaamista: tarkoitetaanko pykälässä lakisääteisillä palveluilla vain lakisääteisiä kuljetuspalveluja vai myös kulkemista lakisääteisiin palveluihin (esimerkiksi kulkemista päivähoitoon); ovatko lakisääteisiä kuljetuspalveluja vain ne palvelut, joiden tuottamiseen julkiset tahot ovat velvoitettuja, vai ovatko lakisääteisiä palveluja myös ne kuljetuspalvelut, joihin voi saada julkista tukea; voidaanko lakisääteisen palvelun turvaamiseksi matkustajamäärä tilapäisesti ja hetkellisesti ylittää jne. Virasto luottaa siihen, että sosiaali- ja terveysministeriön tuella ja yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa voimme löytää vastaukset lain soveltamisessa mahdollisesti jatkossakin ilmeneviin haasteellisiin kysymyksiin.

Viraston resurssit

Virasto kiinnittäisi huomion vielä siihen, että voimassa olevia tartuntatautilain liikenteeseen liittyviä väliaikaisia säädöksiä valmisteltaessa tunnistettiin, että virastolla ei ole käytettävissään resursseja tehtävien hoitamiseen ja että virastolle pitäisi osoittaa rahoitusta resurssien hankkimiseen. Virastolle ei kuitenkaan osoitettu esityksessä tunnistettua rahoitusta, joten tehtäviä on jouduttu hoitamaan muista tehtävistä irrotetuilla resursseilla aiheuttaen merkittävää kuormitusta viraston asiantuntijoille sekä haittaa viraston muiden tehtävien hoitamiseksi. Jos lain voimassaoloa jatketaan, on välttämätöntä varmistaa myös tehtävien edellyttämien resurssien osoittaminen virastolle.

Kirsi Karlamaa
pääjohtaja

Jarkko Saarimäki
ylijohtaja, Liikennejärjestelmäpalvelut

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom)
11.5.2021. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa sähköisiä allekirjoituksia
tukevalla lukijaohjelmalla tai Traficomin kirjaamosta.